

Органъ
на Съюза на Българските
Моряци въ България.

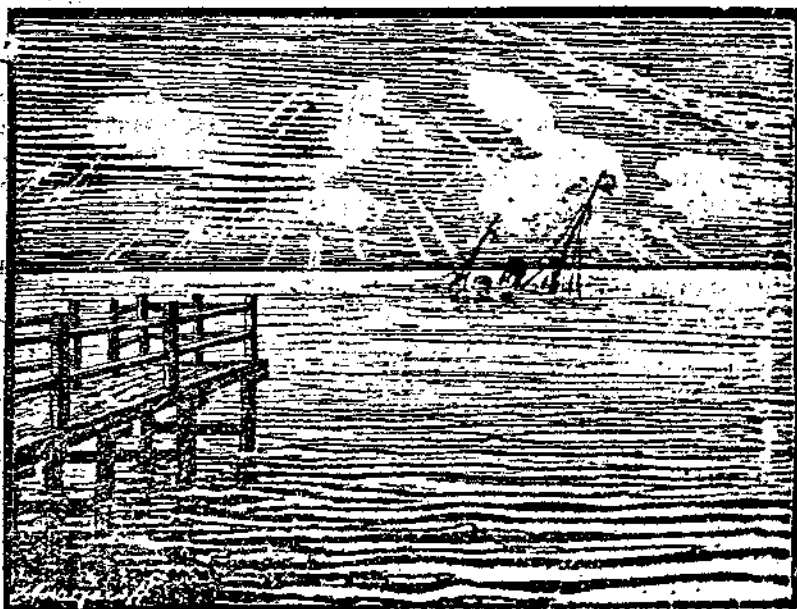
Абонаменти за година 80 лв.
пол. год. 30 лв., за стран. по-
годишно. — ОТДЪЛЕНЪ БЪРЪНЪ ЛЪ

Урежда редакционенъ комитетъ

Всичко се адресира до Съюза на бъл-
гарските моряци, Солунска 12 — Варна

Седемъ мѣсеца отъ потъването на „Кооператоръ“.

Презъ една ху-
бава вечеръ, край
бръговетъ на
Гюзементъ, спо-
койно стоейки си
на ноща, малкия
„Кооператорчо“
се прислушваше
въ тихия шепотъ
на морската бъл-
зна и се преви-
деше подъ
тежния товаръ на
мешовитъ дърве-
та, които се тру-
паха на неговитъ
лязъбъ . . .
Нему и мисълъ
въ главата не му
идваше, както и

неговото неоси-
зляване, преди да
биде спуснатъ въ
борбата съ въз-
мъжнѣ на морето.
Но трѣбаше
да потъне той —
„Кооператоръ“!
трѣбаше да ста-
не жертва за да
се изградятъ не-
вити принципи на
морското право и
морска търговия,
споредъ които за
напредъ „пожар-
ната команда“,
щомъ не успѣе
да потуши пожа-
ра — ще заплаща

на неговитъ господари, че следъ няколко ми-
нути само, ще се нагълта съ горчивосолената
вода и . . . ще отиде на дъното на морето . . .
Той нѣможа да разбере езика на морето и
потъна мълчаливо, мърцина.

Никойтъ знакъ не показва днеска лобното
мѣсто. Но затова пъкъ той тури прѣстъ
на едно хубаво мѣсто, за което много се испиша
на времето и много приказки се развиха.

Той потъна въ дълбока печалъ своитъ на-
ши „кооператори“ и тѣ продължаватъ да възди-
шатъ за несбъднатитъ се мечти на неговитъ
разводители.

Тѣ нѣмаха своя мила и
добра възраст, както управниците на самата
кооперация, които сѣмъ запретнали да търсятъ
винавинитъ за неговото безвѣщане, безъ да
потърсятъ, преди всичко, тѣх, които станаха при-
чина за неговото потъване, а още повече — за

стойността на зградата, които сѣ изготвя-
тъ, е. онзи, които не изведи потъналия корабъ,
нито се е заловилъ за тая работа — да го
заплати на неговитъ собственици!

По този начинъ ще бидатъ освободени отъ
отговорностъ ония, които сѣ станаха причина за
потъването на кораба, или, заловилиятъ на
зградата и всичката отговорностъ ще се струпва
върху главитъ на тия, които не сѣ успѣли да
изведатъ потъналия корабъ.

По този начинъ ще бидатъ на чиста.

„Но всичко върви, всичко нѣма нищо съ-
стреми“. Тѣй минава и човѣшката, слава
и само „злуността“ остава вѣчна.

„Но само чрезъ компетентностъ, нѣмаме успѣхъ
и напредъ въ естѣно начинание!“

Редакцията на в. „Морски Ратникъ“
честити на своитъ абонати и моряци ве-
ликиденскитъ празници.

Справедливостъ.

Нашият морякъ повече отъ четиридесет години служи на морето. Като селянинътъ е привързанъ къмъ нивата си, така и моряна съ още по силни връзки е срасналъ въ вечната борба съ морето, като победата често се мени ту на едната, ту на другата страна. Когато моряна е победителя, той почва да се готви за нова борба, а останели морето победителъ съ победениятъ за винаги си разчиства ситкитъ.

Тежъкъ е моряшкиятъ животъ. Отъ една страна изнемогава подъ тежките удари на морската стихия, а отъ друга — оставенъ на произвола на съдбата, безъ да има кой да му признае право за съществуване. Отдалъ всичко на морето и сила и здраве и младостъ, останалъ почти инвалидъ, той е забравенъ далечъ въ морската претинъ.

Така се измина половинъ вѣкъ, а едва сега почна да се говори че и на морето има българи, които самоотвержено отстояватъ за преуспѣването на българския народъ. Едва сега кърмичитъ на държавния корабъ се решиха да урегулиратъ морския ни животъ, като създадѣтъ законъ за „Търговската корабоплаване“.

Отъ какво голѣмо значение е такъвъ законъ достатъчно е да цитираме частъ отъ мотивитъ съ които ще бжде представенъ законопроекта за одобрение предъ народното събрание:

При търговското корабоплаване, на пръвъ погледъ, преобладаватъ само частни интереси, а съществентъ признакъ на административна регламентация е измесица на държавата въ тая областъ на чужди интереси. Като се знае, че търговското корабоплаване, едномогущо транспортно средство, засѣга жизнени обществени интереси — стопанскитъ интереси на целата нация, а така също и голѣми държавни интереси (въ връзка на война, обществени бедствия и пр.) тая намѣра става много лесно обатнима. Ако е естествено да има надзоръ върху индустрията, вътръ въ страната, колко повече трѣбва тоя надзоръ да съществува върху корабоплаването?

Мотивитъ на законопроекта напълно опредѣлятъ, както целта така и предназначението му. А за да може да изпълни своята целъ и предназначение закона трѣбва да бжде напълно справедливъ и безпристрастенъ. Той трѣбва да бжде разсѣяна — бжашито изедно семейство и като такъвъ трѣбва бжичински да разрѣшава всички възникнали въпроси между неговитъ синове. Само тогава когато бжщата е еднородна справедливъ къмъ всички свои деца, той ще стои на висотитъ на родителско възпитателното нѣсто, иначе той се обезличава и става неспособенъ да бжде възпитателъ.

Далитози законопроектъ отговаря на поставената му целъ? Достатъчно, макаръ повърхностно да се прегледа и всѣки ще се убеди, че край многото добри положения и опредѣления, голѣма частъ отъ необходимо същественото му съдържание е пропуснато или противоположно на истинската целъ измислено.

глава, а главо...
проекта стане законъ тъй както е въ сегашното си положение, той не само че нѣма нищо да допринесе за развитието на родното ни моричество, но ще го прѣкуди далечъ отъ шума на вълнитъ и ни кому да не бжде чудно ако единъ день осъмнемъ безъ моряци. А да бждатъ замѣстени отъ чужденци, при тѣзи тежки условия — въ какъвъ случай, за-

щото никжде на земното кълбо нѣма моряшко, съ словие поставено подъ натиска на такива строги наказателни закони, каквито санкции предвижда сегашниятъ законопроектъ.

Въ всичките държави моряцитъ сж осигурени противъ злополука и нещастие, а въ последната международна конференция по морско право въ Амстердамъ натоварена е комисия, която да изработи правилникъ за задължително осигуряване на пътниците по море, а въ нашия законопроектъ и дума не става за осигуряване на екипажа, като че ли той не е изложенъ презъ цѣлата си служба на най-разнообразни опасности и заболявания.

Колкото една работа е придружена съ по-големи опасности, толкова и по-високо се ценятъ труда, а какво е въ насъ? Законопроектъ умишлено премълчава правоотношенията на екипажа къмъ собственика.

Морякъ.

Дунавъ

Преди построеното на централната желѣзница, Дунавъ е предсгалявалъ най-важния пътъ, който свързва България съ средня Европа. Корабоплаването по него започнато въ 1834 година е въ ржцатъ на австрийски, унгарски и отчасти на ромжнски параходни дружества — наши кораби за съобщение нѣмаме.

Отъ Бѣлградъ до Килия р. Дунавъ служи за северна граница на Балканския полуостровъ. Дунавъ е най-пълнозодната рѣка и следъ Волга, най-дългата рѣка въ Европа (2861 км.). Той води началото си отъ планината Шварцъ (Германия), но най-много води получава отъ Алптитъ. Приема до 120 притока (34 плавателни). Тече презъ Германия, Австрия, Чехия, Унгария, Югославия, гдето приема главнитъ си притоци (Драва, Сава, Тиса и пр.). Отъ Базияшъ надолу навлиза въ живописната скалиста тѣснина Желѣзни врати (най-големия рѣчна клисура въ Европа).

Отъ желѣзнитъ врати надолу започва долното течение на р. Дунавъ, на което за басейнитъ служи Долнодунавската равнина между Трансилванскитъ алпи и Стара планина. Тукъ Дунавъ тече като грамадна, но спокойна пазвателна рѣка по низка долина, покритъ съ много блага: Жабленско, Сатмаржшко, Дуранкулашко и др. (средно по лѣвия брѣгъ на рѣката) Широка е отъ 600 — 2780 м. При Капафатъ — Видинъ 625 м. а при Сичевъ-Корабия 2780 м. при Тулча. Дълбока средно 3 — 4 м. (нѣжде до 30 м.) Има малкъ увесъ (1 м. на 36 км.), но тече бързо, (4—3 км. въ часъ) Поради голѣмото количество вода, която носи. Той принижда напредѣтъ, когато се топятъ снѣговетъ въ равнинитъ, и лѣте, когато започватъ да се топятъ снѣговетъ по високитъ планини; най-ниска вода има есенъ и зиме. Разликата между най-високитъ и най-низкитъ води надминава 8 м. (средно 5.5 м.) Носи много тиня, затова е мжтенъ, образува много острови, покрити съ върби и трѣстика: Зиме обикновено замръзва (средно около 40 — 45 дни).

Покрай България Дунавъ тече въ долната широча 25 км., като остава въ Романия (покеме рѣката тече въ южния край). Дунавъ постоянно бие и подпива дѣсниятъ си брѣгъ, внасява материали на лѣвия. Романския брѣгъ е нѣкъ, блатистъ често заливанъ а българскиятъ избоко високъ (средно

60 м.), терасообразната външност на селата. Тук там по него се срещат и низки, изпълнени съ блато, островчета и ръчни ржави. Блатата сж образуващи от стари легла на Дунав. Дунав постоянно мени фарфатерната си линия; при високи води тѣ се заливатъ, а лете почти се откъсватъ отъ него (блатата: Козлудуйскитѣ, Островскитѣ, Гигенскитѣ и др.) Тѣ сж богати съ риба.

Отъ Силистра Дунавъ почва да завива на северо-истокъ и северъ поради Добруджанското блато. Тукъ ржката тече на много широка долина, покрита съ блато и се раздѣля на нѣколко ржава. Отъ Галацъ надолу Дунавъ тласканъ отъ водитѣ на притоцитѣ си, Серетъ и Прутъ, взема източна посока, и при Исакча долината му се стеснява за последенъ пътъ, следъ това отново се разширява още повече и започва Дунавската делта.

Надъ гр. Тулча Дунавъ се раздѣля на 2 ржава: Килийски и Св. Георгийски. Подъ Тулча, отъ последния се отдѣля Сулинския ржавъ, който е най-късъ, регулиранъ и издълбанъ (до 5¹/₂ м. при низки води отъ европейската международна комития, по решение на Парижкия конгресъ въ 1856 г.), тъй че морскитѣ параходи отиватъ до Галацъ и Браила.

Дунавската делта която се намира между тритѣ ржава (2670 клм.) е равна страна, изпълнена съ блато, ржави, острови, върболаци и пр. Всѣка година разте съ 4 м. къмъ морето.

Дунавъ нѣма търговската важностъ на Рейнъ. Темза и др. главни по-търговия европейски реки, понеже се втича въ вътрешно море (Черно море) и бреговетѣ му не сж тъй гъсто населени, но понеже той е единствената голѣма плавателна река, която съединява средна и източна Европа, то служи като важенъ воденъ пътъ между дветѣ. Затова въ 1919 год. е неутрализирано цѣлото му течение.

Въ военно отношение той пази чувствително сигурно съ малки сили северната ни граница. Най-удобно мѣсто за мѣсто за десантъ е при Свищовъ, презъ гдето рускитѣ войски въ освободителната война минава въ България заедно съ българското опълчение, формирано отъ генералъ Столетовъ въ Кишиневъ.

Понеже тая река ни дава преимущество въ търговско и военно отношение, тя е възпята въ Българскитѣ народни пѣсни, презъ тихитѣ, горди и величествени води и „Радецки“ отнесе Ботевъ съ четата му въ Козлудуй.

„Тихъ Бѣлъ Дунавъ се вълнува, весело шуми, и Радецки тордо плува по златни вълни.

Тукъ поетътъ, самъ, герой на тая славна епопея, е далъ прѣсторъ на комплектната и частно своя психика; на оня ентусиазмъ на тая славна чета, която въ последствие, тъй трагично, но славно едновременно загина.

Дунавъ, тази споменитъ за загинали за родината си герои. Върху неговитѣ златни вълни при показъ на величествената аура сж се носили като омавни хоръ, тия пѣсни, които и днесъ имаме за пазени между народа.

И като търговски пътъ на него трѣбва да обърнемъ особено внимание, нека българския три-

кольоръ се носи по гладката му повърхностъ, нека българския рогъ разнася командитѣ на нашитѣ моряци: нека съ една дума, дадемъ новъ животъ български животъ на легендарния обичай на Дунавъ, а затова средства не трѣбва да се жалатъ. Това добре да се помни.

Лисеръ Чома.

Кудинието на морето.

Априлъ е вече. Пролетта бавно, съ царствени стѣпки на дрезма богиня настѣпи. Започна своята прѣмена величествено да облича. Накити се съ всичката пѣстрота на цѣтата и тѣхното уханне наметна се съ феерично наметало на прозрачния и свѣжъ въздухъ, взема своя мезълъ на марсоуница и пожела да види ликътъ си. Спре се предъ всичките поточета и рѣки, но не можа да се огледа делата и трѣтна да търси грамадно огледало на морето.

Пристѣпи бавно до брѣгътъ му и легна плавно надъ него. То бѣше уморено и тихо сега спѣше Неговитѣ гърди равномерно се издигаха и синѣаха — почиваше въ сладостенъ покой. Зората едва щого поздравляваше съ своитѣ първи лъчи. Показа се и слънцето. Познати го и то пламна въ ослепителенъ блѣсъкъ. Пролетта нѣжно се усмихна Морето отговори съблики очи и спре дхътъ си замаяно, прѣродено, изумено, потапяше свѣтлия ликъ на пролетта. Тя е благоволила да го посети Него, корава и безсърдечно, какъто бѣше То и съ погледа си само го направи покорно. То искаше да ѝ покаже въторга си отъ Ней, искаше да я срѣщне така както въ мѣтитѣ си Я възпѣваше таеше се, а тя го издебна, което стѣнеше присилата на неговата мощностъ, което бѣше отъ копнѣжъ по нея, което страдале отъ нейното отсъствие, реваше яросно въ сазето безсилно да я задържи и сега, сега именно го изненада и свари неподготвено за срѣщата. Но то бързо се окопоти. Поздрави я почтително и заповѣда на вълнитѣ си да запѣятъ най-следния химнъ за да ѝ опияни. И тѣ захапахъ съ своя мелодиченъ шепотъ да изказватъ чувствата му. Съ чудна глътка-ност играеха танецъ, който отговаряше на трептението на всѣка фибра отъ сърдцето му. Тя разбра копнежътъ му по нея. Разгъна свои плацъ и го приюти въ обятията си. И то замря въ радостъ.

Следъ това почна да диша тежко, дълбоко, овладя се и бавно думитѣ се занизаха една следъ друга.

Знаешъ ли следна пролетъ съ какъвъ трепетъ те чакахъ. Искашъ ли да ти покажа онова, което съмъ сторило за тебъ? Видишъ ли, ей тамъ голѣмни кей, какъ съмъ украсило, какъвъ запасъ отъ изненади за развлечения съмъ приготвило. а искашъ да ти кажа, когато ти възмъжеешъ презъ юний какви сюрпризи има още?

Тя леко се наклони къмъ сърдцето му и каза: Слушай море, кажи ми нѣкоя тайна, която азъ не зная, кажи ми за живота си когато бѣхъ отъ тебъ.

Пролетъ, кажи ми да ти кажа нещо друго, за една любовъ, която само азъ съмъ свидетелъ. Слушай.

Това бѣ вчера. Въ една малка лодка плуваха една млава двойка. Той бѣ силенъ и красивъ момъкъ, имаше жълти мускули и съ увѣреностъ управляваше кормилото. Тя бѣ нежна, мургавъ дѣвоица, съ черни, проникателни очи. Държеше въ

ржцетъ си бинокъла и търсеше бръгътъ, където трябваще да спратъ. Бѣхъ на ширекъ и лудо по тебе, много неспокойно бѣхъ. Чухъ разговора имъ талювентъ и горко заридяхъ.

—Още малко сладка.

—Последни усилия мили. Ние ще стигнемъ бръгътъ.

—Видишъ ли че звездата е надъ насъ?

—Да... Виждамъ, че и облаци дѣтатъ.

—Ще преваримъ бурята, драга.

—Вѣрвамъ въ силитъ ти мили. И целувка нежна прозвуча.

Мжка грозна ме надѣтя. Пролѣтъ, и починахъ да се не обундавамъ. Тѣ искахъ да стигнатъ Живота, който бѣ задъ мойтъ бръгове. Съ бързината на молния подкарахъ лодката имъ и още 1 крачка ги дѣлеше отъ бръгътъ. Чухъ радостния имъ викъ: „Стигнахме“ и ехо на възторжена цѣлува.

Искахъ да имъ кажа: не слизайте на бръгътъ, останете съ мене, живѣете у мене, азъ ще Ви направя безсмъртни, моята либима. —Пролѣтъта ще Ви награди съ своята нежностъ и у мене, не ме напушайте, не слизайте на бръгътъ, не мечтайте за живота далечъ отъ менъ, той ще Ви похвали, останете заинаги при менъ и ще Ви покажа всичкитъ си съкровища. Далечъ отъ мене Вие ще тжувате по менъ, Вие ще разберете сладостта, която никой не ще Ви даде. Живѣйте тукъ въ мойте гърди. И азъ съмъ необятно, като Живота далечъ отъ менъ, но моята прелестъ е друга. И въ менъ кипи животъ, но не таквъ, къмъ който Вие се стремите сега. Останете, останете у мене Вие олицетворение на любовта.

Мойге, вълни драга Пролѣтъ разбира болката на сърдцето ми. Денесоха младата двойка въ подводния ми дворецъ. Тѣ спятъ сега. Твоя лажъ ще ги събуди, ще почувствуватъ твоего дихание и въ свѣтли дни, въ зрачъте и лунни мощи ще чуешъ пѣсенъта имъ. Ще възпѣватъ тебъ и менъ младата двойка любовта ти. и азъ... Това е моята тайна.

Въ дивна пригрьдка Морето обхваща Пролѣтъта, а отъ възлещения дворецъ отъ младата двойка се чува пѣснитъ на любовта.

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за търговското мореплаване.

Чл. 92. Корабоначалика отговаря за предметъ и пари поверени му прижива, а въ лица умрели на кораба или за такива останали следъ смъртта имъ въ последния случай, корабоначалика съставлява въ който описва вещитъ и обстоятелствата при които тѣ му сѣ били поверени. Въ всички останали случаи имотътъ на кораба се намерять бестопанствени вещи, пари и данности корабоначалика имъ съставя описъ и ги представя на едно отъ пристанищни или консулски власти даденъ по принадлежностъ.

Чл. 93. Означенитъ въ предишния пунктъ предмети, ако сж изложени на опасностъ отъ разваляне или по друга нѣкоя важна причина, могатъ да бждатъ продадени на публична продажба, отъ българскитъ пристанищни или консулски власти.

Ако запазеното имъ на казанитъ вещи бж вредило на кораба или чигиенъ, то тѣ сж унищожаватъ отъ корабоначалика съ вѣтъ съставенъ отъ корабнитъ офицери и вписанъ въ корабния дневникъ.

ГЛАВА X.

За полицията на плаванията.

Чл. 94. Търговскитъ кораби вдигатъ народното си знаме по начина и въ случаетъ, установени въ правилника за прилагане на този законъ или отъ специаленъ правилникъ утвърденъ съ Царски указъ.

Въ сжкия правилникъ ще бжде установена и фирмата и цѣтветѣ на българското търговско и служебно морско знаме.

Чл. 95. Корабитъ, предназначени за плаване изключително за удоволствие, сж свободни да носятъ книжа за предвидени въ чл. 21 отъ закона за морската търговия и отъ задълженията предвидени въ чл. чл. 71, 72, 73, 75, 77, 80 и 130 на този законъ.

Чл. 96. Ако поради случайно събитие по море или нѣкое друго събитие отъ непреодолима сила, се изгубятъ презъ време на пжтуване корабнитъ книжа, корабоначалика е длъженъ да поиска да се констатира това още въ първото пристанище отъ пристанищна или консулска власть. Ако спирането е станало въ чужбина, консула снабдява кораба съ временни книжа, за да може да продължи пжтуването си.

Сжкия снабдява съ времененъ актъ за поданство и списъкъ на обслужата, корабитъ построени или купени въ странство, които пжтуватъ за Царството съ намѣрение да се снабдятъ съ Българско поданство.

Чл. 97. Българскитъ полицейски кораби упражняватъ полицейски надзоръ върху българскитъ търговски кораби въ териториалнитъ води на Царството и въ открито море.

За тази цѣль командиритъ на полицейски кораби, могатъ да извършатъ преглеждания на всички български търговски кораби, както и на качилитъ се на кораба лица, а така сжщо да изискватъ да имъ се предадѣтъ престѣпници ако такива има на кораба.

Ако при подобни прегледи се укаже, че на кораба липсватъ нѣкой отъ предписанитъ въ закона документи, или пъкъ че има фалшиви такива, то подобенъ корабъ се отвежда въ най-близкото българско пристанище и се предава на мѣстната пристанищна власть, за по натѣтъшно разпореждане.

Чл. 98. Корабоначалика, който срещне на открито море български полицейски корабъ, е длъженъ да му даде всички сведения, които последния би му поискалъ.

Чл. 99. Корабоначалика е длъженъ сжщо да се отзове на повикването на военитъ параходи на приятелскитъ държави, а така сжщо да удостовери предъ последнитъ своята народностъ, ако за това е билъ поканенъ отъ тѣхъ; въ противенъ случай той рискува да загуби защитата на правителството, въ случай че поетъ при загуби на тѣхъ страна на гореканитъ военни параходи.

(Следва)